

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Jakuba Camrdy, Ph.D. a JUDr. Lenky Matyášové, Ph.D. v právní věci žalobkyně: **G. M. G.,** zastoupená Mgr. Kateřinou Hudečkovou, advokátkou se sídlem Hauerova 3, Opava, proti žalované: **Vězeňská služba České republiky, Věznice a ústav pro výkon zabezpečovací detence Opava,** Krnovská 68, Opava, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 11. 7. 2011, č. j. 22 A 112/2011 - 4,

takto:

I. Kasační stížnost se zamítá.

II. Žalované se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

III. Odměna a náhrada hotových výdajů advokátky Mgr. Kateřiny Hudečkové se určuje částkou 4800 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Odůvodnění:

Dne 21. 6. 2011 byl Krajskému soudu v Ostravě doručen návrh žalobkyně ze dne 16. 6. 2011 označený jako *„Správní žaloba proti rozhodnutí speciální pedagožky Věznice Opava, Mgr. M. H., neodůvodnit rozhodnutí o zamítnutí žádosti žalobkyně týkající se vystavení potvrzení“*.

Ve svém podání žalobkyně uvádí, že dne 9. 6. 2011 jí Mgr. H. ústně sdělila, že nevyhoví její žádosti o vystavení písemného potvrzení týkajícího se výuky francouzštiny v období od 12. 10. 2010 do 3. 3. 2011; vzhledem k tomu, že Mgr. H. své

rozhodnutí nijak neodůvodnila, cítí se žalobkyně tímto rozhodnutím dotčena na svých veřejných subjektivních právech. Žalobkyně v žalobě dále konstatuje, že proti rozhodnutí správního orgánu je osoba, jíž se takové rozhodnutí dotýká, oprávněna podat žalobu podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s."). Konečně žalobkyně uvádí, že svou žalobu dále doplní prostřednictvím svého zástupce.

Ve zmiňovaném podání ze dne 16. 6. 2011 žalobkyně zároveň navrhla, aby ji soud osvobodil od soudních poplatků a aby jí ustanovil zástupce z řad advokátů.

Krajský soud v Ostravě uvedené podání žalobkyně posoudil jako žalobu proti rozhodnutí speciální pedagožky žalované neodůvodnit rozhodnutí o zamítnutí žádosti žalobkyně týkající se vystavení písemného potvrzení, přičemž tuto žalobu prvním výrokem usnesení ze dne 11. 7. 2011, č. j. 22 A 112/2011 - 4, odmítl. Druhým výrokem pak zamítl návrh žalobkyně na osvobození od soudních poplatků a na ustanovení zástupce z řad advokátů.

V odůvodnění usnesení krajský soud uvedl, že napadený výsledek činnosti žalované není rozhodnutím ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s. Rozhodnutím ve smyslu uvedeného ustanovení lze rozumět jen takové akty orgánů veřejné moci, jež jsou výsledkem příslušného, často formalizovaného řízení a s jejichž vydáním spojuje vznik, změnu, zrušení či závazné určení práva a povinnosti některý z obecně závazných právních předpisů České republiky. Od takových rozhodnutí je však třeba odlišovat jiné faktické pokyny či donucení a další výsledky činnosti orgánů veřejné moci, které však rozhodnutími ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s. nejsou. Krajský soud dospěl k závěru, že o takový případ se jedná i v posuzované věci, a proto žalobu podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. odmítl jako nepřípustnou, neboť směřovala proti úkonu žalované, který je dle § 70 písm. a) s. ř. s. ze soudního přezkoumání vyloučen, neboť není rozhodnutím ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s. K návrhu žalobkyně na osvobození od soudních poplatků a na ustanovení zástupce z řad advokátů krajský soud uvedl, že vzhledem k uvedeným důvodům pro odmítnutí žaloby tento návrh zjevně nemohl být úspěšný. Žalobkyně tedy dle krajského soudu nenaplnila předpoklady pro osvobození od soudních poplatků podle § 36 odst. 3 s. ř. s.; jednou ze zákonných podmínek pro ustanovení zástupce soudem pak je v souladu s § 35 odst. 8 s. ř. s. to, že u navrhovatele jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků.

Uvedené usnesení krajského soudu napadla žalobkyně (stěžovatelka) včasnou kasační stížností. Stěžovatelka obecně namítá, že usnesení krajského soudu, jímž odmítl její žalobu proti „faktickému rozhodnutí" žalované, je nezákonné ve smyslu § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., neboť žalobou napadené „rozhodnutí" je přezkoumatelné ve správním soudnictví. Stěžovatelka zároveň soud žádá o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce z řad advokátů.

K návrhu stěžovatelky Krajský soud v Ostravě usnesením ze dne 30. 9. 2011, č. j. 22 A 112/2011 - 15, ustanovil jejím zástupcem Mgr. Kateřinu Hudečkovou, advokátku.

Podáním ze dne 21. 11. 2011 doplnila ustanovená zástupkyně jménem stěžovatelky kasační stížnost o konkrétní důvody. V doplnění kasační stížnosti trvá na tom, že žalobou napadený akt je správním rozhodnutím, kterým byla závazným způsobem určena práva stěžovatelky a kterým byla stěžovatelka na svých právech zkrácena. Konkrétně pak uvádí, že v daném případě stěžovatelka potvrzení o výuce francouzštiny potřebovala proto, že mělo být důležitým podkladem pro řízení o jejím podmíněném propuštění z výkonu trestu odnětí svobody, resp. pro řízení o přeřazení do mírnějšího typu věznice. Dále namítá, že krajský soud nepostupoval dle § 37 odst. 5 s. ř. s. a bez dalšího žalobu stěžovatelky odmítl, aniž by se nejprve pokusil odstranit vady podání; kasační stížností napadené usnesení je přitom nepřezkoumatelné, neboť jeho odůvodnění je zcela obecné a nekonkrétní, což zřejmě souvisí s tím, že krajský soud si před vydáním rozhodnutí neopatřil příslušné listinné podklady ani vyjádření žalované.

Žalovaná se ke kasační stížnosti ve stanované lhůtě nevyjádřila. Dne 1. 3. 2012 ovšem bylo Nejvyššímu správnímu soudu doručeno podání žalované ze dne 28. 2. 2012, v němž soudu sděluje, že v dané věci nebyl vydán žádný správní akt. Dále žalovaná ve svém podání uvádí, že danou problematiku řešila dne 9. 6. 2011 speciální pedagožka se stěžovatelkou pohovorem, při kterém stěžovatelce sdělila, že požadovaný údaj je uveden v návrhu na kázeňskou odměnu, jehož kopii stěžovatelka obdržela. Záznam o pohovoru vložila speciální pedagožka do počítačového programu VIS (tj. vězeňského informačního systému).

Spolu s uvedeným podáním žalovaná soudu předložila originál příslušné žádosti stěžovatelky ze dne 6. 6. 2011 a dále záznam pohovoru ze dne 9. 6. 2011, tak jak byl vložen do vězeňského informačního systému.

Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného usnesení (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatelka byla účastníkem řízení, z něhož napadené usnesení vzešlo (§ 102 s. ř. s.), a je zastoupena advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

Posléze Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů, přičemž zkoumal, zda napadené rozhodnutí krajského soudu netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud předesílá, že v posuzovaném případě stěžovatelka kasační stížností napadla usnesení krajského soudu o odmítnutí návrhu. Takovou kasační stížnost lze opřít pouze o důvody nezákonnosti tohoto rozhodnutí dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. [viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 4. 2005, č. j. 3 Azs 33/2004 - 98, publikovaný pod č. 625/2005 Sb. NSS]. Pod tento důvod spadá i případ, kdy vada řízení před soudem měla nebo mohla mít za následek vydání nezákonného rozhodnutí o odmítnutí návrhu (viz též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 12. 2005, č. j. 6 As 4/2004 - 53, dostupný na www.nssoud.cz).

Jelikož tedy kasační stížnost nesměřuje proti meritornímu rozhodnutí, nebude se ani Nejvyšší správní soud moci zabývat věcí samou, tj. nebude se zabývat otázkou zákonnosti žalobou napadeného postupu žalované. Předmětem posouzení Nejvyššího správního soudu v daném řízení bude toliko otázka, zda krajský soud postupoval správně, když žalobu stěžovatelky podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. odmítl po té, co dospěl k závěru, že směřovala proti úkonu žalované, který je dle § 70 písm. a) s. ř. s. ze soudního přezkoumání vyloučen, neboť není rozhodnutím ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s.

Za zásadní pro posouzení zákonnosti kasační stížností napadeného rozhodnutí považuje Nejvyšší správní soud v daném případě skutečnost, že stěžovatelka ve své žalobě ze dne 16. 6. 2011 brojí proti „rozhodnutí“ speciální pedagožky Věznice a ústavu pro výkon zabezpečovací detence Opava, Mgr. M. H., neodůvodnit rozhodnutí o zamítnutí žádosti stěžovatelky o vystavení potvrzení o výuce francouzštiny, tedy nikoliv proti samotnému úkonu žalované, kterým nebylo vyhověno její žádosti o vystavení písemného potvrzení o výuce francouzštiny v období od 12. 10. 2010 do 3. 3. 2011.

Přitom je třeba zdůraznit, že se nejedná pouze o formulační nedostatek předmětné žaloby, neboť Nejvyššímu správnímu soudu je z úřední činnosti známo, že stěžovatelka u Krajského soudu v Ostravě napadla samostatnou žalobou též vlastní „rozhodnutí“ žalované ze dne 9. 6. 2011, kterým zmiňované žádosti stěžovatelky nebylo vyhověno. Tuto žalobu sice krajský soud taktéž odmítl podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. jako nepřípustnou, Nejvyšší správní soud nicméně toto rozhodnutí krajského soudu rozsudkem ze dne 28. 5. 2012, č. j. 5 As 14/2012 - 35, zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení, neboť dospěl k závěru, že v uvedeném případě krajský soud svým postupem zatížil řízení vadou, která mohla mít vliv na zákonnost jeho rozhodnutí, a dále že krajský soud své rozhodnutí dostatečným způsobem neodůvodnil.

Nejvyšší správní soud uvádí, že uvedený postup stěžovatelky je nepřípustný. Pakliže stěžovatelka napadla žalobou ve správním soudnictví, konkrétně žalobou proti rozhodnutí správního orgánu podle § 65 s. ř. s., úkon žalované, jímž nebylo vyhověno její žádosti o vystavení potvrzení o výuce francouzštiny, mohla v této žalobě mimo jiné namítat, že napadené „rozhodnutí“ správního orgánu nebylo řádně odůvodněno, resp. nebylo odůvodněno vůbec a že je z tohoto důvodu nepřezkoumatelné. Nelze ovšem připustit, aby stěžovatelka samostatnou žalobou podle § 65 s. ř. s. napadla pouze tuto tvrzenou dílčí vadu daného úkonu, kterou označuje jako „rozhodnutí neodůvodnit rozhodnutí“, a další žalobou současně brojila proti uvedenému úkonu jako takovému.

S ohledem na uvedené Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že krajský soud ve svém postupu nepochybil, když předmětnou žalobu stěžovatelky bez dalšího odmítl podle § 46 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 68 písm. e) s. ř. s. jako nepřípustnou, jelikož dospěl k závěru, že nesměřovala proti rozhodnutí správního orgánu. Jakkoli lze stěžovatelce přisvědčit v tom, že krajský soud kasační stížností napadené usnesení odůvodnil velmi stručně a navíc obecně, zdejší soud přesto neshledal toto usnesení nepřezkoumatelným pro nedostatek důvodů, neboť závěr krajského soudu, podle něhož předmět žaloby není rozhodnutím ve smyslu § 65 odst. 1. s. ř. s., je v daném případě zcela zřejmý.

Vzhledem k těmto závěrům dále obstojí též druhý výrok kasační stížností napadeného usnesení, jímž krajský soud zamítl návrh stěžovatelky na osvobození od soudních poplatků a na ustanovení zástupce z řad advokátů, neboť v dané věci se vskutku jednalo o případ, kdy žaloba stěžovatelky zjevně nemohla být úspěšná.

Nejvyšší správní soud dospěl z uvedených důvodů k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji v souladu s § 110 odst. 1 in fine s. ř. s. zamítl.

O náhradě nákladů řízení Nejvyšší správní soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalovaná měla ve věci úspěch, příslušelo by jí tedy právo na náhradu nákladů řízení, z obsahu soudního spisu však plyne, že jí žádné náklady nevznikly.

Stěžovatelce byl pro řízení o kasační stížnosti ustanoven zástupce z řad advokátů, v takovém případě platí hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování podle § 35 odst. 8 s. ř. s. stát. Ustanovená zástupkyně k výzvě soudu vyčíslila odměnu za zastupování stěžovatelky a náhradu hotových výdajů částkou 8640 Kč, přičemž vycházela z toho, že jí přísluší odměna a náhrada hotových výdajů za celkem tři úkony právní služby podle § 11 odst. 1 písm. b), c) a d) ve spojení s § 9 odst. 3 písm. f) a § 7 bodem 5 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“), a to konkrétně za převzetí a přípravu zastoupení včetně nahlížení do spisu u Krajského soudu v Ostravě, za další poradu s klientkou přesahující jednu hodinu a konečně za sepsání doplnění kasační stížnosti.

K tomu Nejvyšší správní soud uvádí, že uvedené úkony zástupkyně posoudil jako dva úkony právní služby, neboť v situaci, kdy byl klientovi zástupce ustanoven soudem, je v souladu s § 11 odst. 1 písm. b) advokátního tarifu první porada s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení jedním úkonem právní služby. Zástupkyně stěžovatelky doložila pouze jednu poradu se stěžovatelkou, která se uskutečnila dne 31. 10. 2011 ve věznici v Opavě; další poradu s klientkou zástupkyně nedoložila. Ustanovené zástupkyni tedy byla přiznána odměna a náhrada hotových výdajů v celkové částce 4800 Kč [dva úkony právní služby po 2100 Kč podle § 11 odst. 1 písm. b) a d) ve spojení s § 9 odst. 3 písm. f) a § 7 bodem 5 advokátního tarifu a dále dva režijní paušály po 300 Kč podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu].

Ustanovená advokátka nárokovala také zvýšení této platby o částku připadající na DPH ve výši 20 %, nicméně předložila nikoliv své osvědčení o registraci jako plátce DPH, ale osvědčení JUDr. Vlastimila Vezdenka, advokáta, který v řízení působil jako substitut ustanovené zástupkyně Mgr. Kateřiny Hudečkové. Nejvyšší správní soud však může přiznat odměnu a náhradu hotových výdajů, včetně jejího případného zvýšení o částku připadající na DPH, pouze ustanovenému advokátovi, nikoliv jeho případnému substitutovi. Otázka jejich vzájemného finančního vyrovnání je již výhradně jejich věcí. Vzhledem k tomu, že ustanovená zástupkyně nedoložila, že by byla plátcem DPH, soud jí navýšení o částku DPH nepřiznal.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. června 2012

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu